

ραπευτική ικανότητα του αγιασμού και του Αγίου Ευχελαίου δεν γίνεται κατά τρόπο μαγικό, αλλά απαιτείται η αποδοχή απ' τον δεχόμενο και πίστη στη δύναμη του Χριστού.

Βέβαια η λαϊκή παράδοση θέλει ορισμένους ανθρώπους να αντιμετωπίζουν τη βασκανία, να «ξεματιάζουν». Συνήθως στέλνουν στον «ειδικό» ένα κομμάτι σχοινί, που έχουν αποθέσει στον άρρωστο, και αυτός με ένα είδος τελετουργικής πράξης δέοντας, λύνοντας, σταυρώνοντας το σχοινί και επικαλούμενος διάφορες φράσεις (κατ' άλλους το «πάτερ ημών» και κατ' άλλους μυστικές) προσπαθεί να «στρίψει» το κακό μάτι.

Εναντίον της βασκανίας ο λαός χρησιμοποιεί διάφορα μέσα. Πρώτων τα φυλακτά με λείψανα αγίων ή με σταυρό, κατά προτίμηση από ακληρό ξύλο και λιθάνι. Ακόμη χρησιμοποιεί δέρμα από ασβό και σκόρδα, ιδίως για τις καλλιεργείες. Είναι γνωστή η σχετική φράση - παροιμία, «σκόρδα στα μάτια σου».

Οι βοσκάι κρεμάνε στα ζώα τους κόκκινο σχοινί, ώστε να μετατοπίσουν την προσοχή του «θάσκου ματιού»

σ' αυτό και να προστατεύσουν τα κοπάδια τους.

Προστατευτική δύναμη απέναντι στη βασκανία θεωρούνται ότι έχουν το φτίσιμο, το μπλε χρώμα και η «μούντζα» (φασκέλωμα).

Πέρα απ' τη θεολογική πίστη, η ερημνεία της βασκανίας πρέπει να αναζητηθεί στη λαϊκή αντίληψη και πεποίθηση πως ορισμένες ενέργειες του ανθρώπου, όπως το βλέμμα, η φωνή

και ο λόγος (ευλογία, κατάρα), η πνοή και το εμψύσισμα περιέχουν και μπορούν να εκπέμψουν ισχυρές μυστηριώδεις δυνάμεις, ικανές να επηρεάσουν πρόσωπα, πράγματα και καταστάσεις.

Δημήτρης Ν. Κόκκοτος

Καθηγητής Φυσικής—
Πτυχιούχος Θεολογίας

Προσενχή για το ξεματιάσμα

*Ο Ιησούς Χριστός νικά και όλα τα κακά σκορπά. Φεύ-
γα πειρασμέ απ' εδώ και ο Χριστός μας είναι εδώ. Ο
Χριστός επέγρασε και πάλι ξαναπέγρασε, κάθε κακό
εσοκόριψε τον όφι και την όφισσα και την κακή γειτό-
νισα.*

*Ως τρέχει ο ήλιος και το φεγγάρι, ως τρέχει ο Ιορδάν-
ης ποταμός, να τρέξει το κάθε κακό και να φύγει.
Άγιοι Ανάργυροι θαυματουργοί Κοσμά και Δαμιανέ.*

Πως ξεκίνησαν τα τραπεζάκια

Η εποχή μας χαρακτηρίζεται από την εξέλιξη της μηχανής που συνεπάγεται ορθολογισμό και αντικειμενικότητα.

Όμως ο άνθρωπος έχει ανάγκη να πιστεύει σε κάτι άλλο έξω από τον εαυτό του. Έτσι βλέπουμε να ανθούν οι παραεπιστήμες, όπως αστρολογία, χειρομαντεία, τραπεζάκια, ονειροκρίτες.

Απ' τις «επιστήμες» αυτές η πιο σύγχρονη είναι τα «τραπεζάκια», που γεννήθηκε στην Αμερική τον 19ο αιώνα και από εκεί εξαπλώθηκε σε όλη την Ευρώπη. Αλλά ως δούμε πως ξεκίνησε. Την ιστορία αυτή διηγείται σε ένα άρθρο στο περιοδικό L' Histoire η Nicole Edelman. Εδώ παραθέτουμε αποσπάσματά της.

Το 1847, μια οικογένεια μεθοδιστών, οι Φωξ, με δύο κορίτσια εγκαθίστανται σε χωριό κοντά στη Νέα Υόρκη. Σε λίγο το ξύλινο σπίτι τους αντιχρησιμεύει από ελαφρώς χτυπητά, όπως αυτά που άκουγαν οι προκάτοχοί τους. Τη νύχτα της 31 Μαρτίου 1848 τα χτυπήματα γίνονται αφόρητα δυνατά. Η μητέρα συμβουλεύει την κόρη

της να μετρήσει ως το δέκα, τα παιδιά δεν αντιδρά, αλλά ακούγονται δέκα συνεχείς χτύποι. Έτσι αρχίζει ο διάλογος ανάμεσα στο «πνεύμα» και τους Φωξ. Οι Φωξ παίρνουν ένα αλφεινόχραιο και δείχνουν ένα, ένα τα γράμματα. Το «πνεύμα», με τη σειρά του, χτυπά μόλις δείξουν το γράμμα που αντιστοιχεί στο όνομά του: Λέγεται Τσαρλς Ρόσμαν, ήταν γυρολόγος και δολοφονήθηκε από κλέφτες. Άμέσως η οικογένεια Φωξ αρχίζει να ψάχνει στα θεμέλια του σπιτιού, χωρίς όμως να βρει τίποτα. Το 1904 μόλις βρέθηκε ένας σκελετός θαμμένος στην αποθήκη. Οι γονείς στέλνουν τα δύο κορίτσια στη μεγάλη τους αδελφή, σε άλλη πολιτεία. Εκεί η μικρή Μάργκαρετ αναπτύσσει τις ιδιότητές της. Τα πνεύματα της συμβουλεύουν τη χρήση του τραπεζάκιου που διευκολύνει το διάλογο ανάμεσα στους ζωντανούς και τους νεκρούς. Η Μάργκαρετ και η αδελφή της γίνονται διάσημες, τόσο που οργανώνουν την πρώτη μεγάλη συνάντηση πνευματισμού στο Corinthian Hall του Μάντσεστερ.

Πρώτη επηρεάζεται η Μεγ. Βρετανία και μετά η υπόλοιπη Ευρώπη. Στις αρχές του Μάρτη του 1853 το ατόμιο πλοίο Washington φέρνει στη Βρέμη γράμματα, εφημερίδες και άλλα έντυπα σχετικά με τα τραπεζάκια. Πρώσια, Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, υιοθετούν με τη σειρά τους τη μέθοδο αυτή επικουρωμένα με το υπερπέραν. Σιγά, σιγά, το τραπέζι εξελίσσεται ώσπου επινοείται ένα τραπεζάκι που αποτελείται από τριγωνική σανίδα στερεωμένη σε τρία πόδια. Δύο από τα πόδια αυτά έχουν καρούλια και το τρίτο έχει μολύβι. Άροντερα, το μολύβι θα το κρατά το ίδιο το μέντιουμ (μέσο) που συνήθως είναι γυναίκα. Πολλές υποθέσεις έχουν διατυπωθεί. Στο τέλος του 19ου αιώνα υποστηρίζεται πως ο μεσάζων εκπέμπει μια δύναμη που η φύση της είναι άγνωστη.

Η μέθοδος αυτή της μαντείας δεν είναι όμως εφεύρεση του 19ου αιώνα. Υπήρχε παλιότερα αλλά ξεχάστηκε: Ο Τερτουλιανός, ο Απολλώνιος, ο Τυανεύς κ.α. επίσης και θουδιστές μοναχοί χρησιμοποιούν τραπεζάκια για τον ίδιο σκοπό. Αλλά στην Ευρώπη του 19ου αιώνα τα τραπεζάκια παίζουν κάποιο κοινωνικό ρόλο: Γύρω τους δημιουργούνται αδελφική, κάπως συναμοτική ατμόσφαιρα που ευνοεί τα πολιτικά πάθη,